

bidrage til, at mange af disse Sager ville blive afgjorte ved et billigt og passende Forlig; men for fornemmelig at fremme dette Formaal troer jeg, at det dog vil være rigtigt endnu at gjøre opmærksom paa nogle enkelte Omstændigheder, som ere undgaaede den sidste Talers Opmærksomhed. Han nævnte, saavidt jeg opfattede hans Foredrag rigtig, at Vedtagelsen af Udvalgets Fleertals Forslag vilde medføre, at de Vidner, der boede langt borte, kunde møde paa Aastedet, hvorimod de ellers ikke kunde drages fra deres Børnething for at give Møde paa det Sted, hvor Vidnerne skulde møde. Dette er en Forverling, som der allerede tidligere er gjort opmærksom paa; thi fordi en Vidnesførsel skal føres for en ordinaire Ret, derfor er det ikke sagt, at Vidnesførsel skal skee paa selve Thingstedet, men Vidnesførselen kan meget vel, naar Sagens Bessaffenhed kræver det, skee paa Aastedet; men hertil kommer ogsaa, at efter selve Fleertallets Forslag kunne Vidnerne ikke tvinges til at møde paa Aastedet, naar de ikke boe i selve Jurisdictionen. Der staaer nemlig i Fleertallets Forslag: „For saavidt disse (Vidnerne) boe i den Jurisdiction, hvor Commissionen holdes, eller ellers skulle søge Thing i den Kjøbstad, hvor Commissionen holdes, eller møde godvillig.“ Det er altsaa de samme Regler, som gjælde for Vidnernes Mødepligt efter Fleertallets Forslag, som nu ere gjældende og som ville vedblive at gjælde, naar Mindretallets Forslag antages. Dernæst gjorde den samme ærede Taler opmærksom paa, at Landvæsencommissiønen jo i alt Fald kunde nægte Vidnesførsel for Commissionen, naar den ikke fandt det rigtigt; men jeg skal i saa Henseende tillade mig at gjøre opmærksom paa selve Udtrykkene i Fleertallets Forslag, og navnlig gjøre opmærksom paa Udtrykkene i § 12 i Modsetning til de, der ere brugte i § 11. § 12 begynder nemlig saaledes: Naar det forlanges af nogen af Parterne, og Landvæsencommissiønen ikke finder Anledning til ved Kjendelse at nægte Vidnesførsel osv. Der ligger i denne Affattelse en Henvisning for Landvæsencommissiønen til, at den ikke lettelig, naar nogen af Parterne begjærer det, skal nægte denne Vidnesførsel for Commissionen. Men ville de Herrer behage her-

med at sammenholde Begyndelsen af § 11, saa ville de see, at her staaer: „Nun naar Parterne derom ere enige, eller Commissionen undtagelsesvis finder, at Sagens Bessaffenhed gjør det nødvendigt o. s. v.“ Naar der nu staaer saadanne to Paragrapher med aldeles forskellige Udtryk, saa kan det ikke feile, at Landvæsencommissiønen vil opfatte det som Lovens rette Mening, at den med Hensyn til de i § 11 omtalte Tilfælde skal være betænkelig med at indrømme det, som § 11 tillader, hvorimod den med Hensyn til de Tilfælde, der omhandles i § 12, skal være betænkelig med at nægte det, som Paragraphen handler om, altsaa betænkelig ved ikke at indrømme det. I § 12 beroer det ikke som i § 11 paa, at Parterne ere enige; efter § 12 kan Vidnesførsel altsaa skee, naar blot een af Parterne forlanger det. Dette fører mig til at gjøre et Par Modbemærkninger imod den ærede Rigsdagsmænd for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) med Hensyn til Beføsteligheidspunktet. Han sagde nemlig i sit sidste Foredrag, at det vilde søge Beføsteligheden for Parterne, naar Vidnesførsel skulde finde Sted for Retten og ikke for Landvæsencommissiønen; thi som en Folge af, at Landvæsencommissiønen var pligtig til at veilede Parterne, saa vilde de ikke behøve Procuratorer; men da Retten ikke er pligtig og ikke engang imod Modpartens Protest berettiget til i saadanne Sager at give den ene Part nogen egentlig Veiledning, saa maatte han, hvis Vidnesførsel skulde føres for Retten, være beredt paa at engagere en Sagfører; men, mine Herrer, efter § 12 er den ene Parts Forlangende tilstrækkelig til, at der kan føres Vidnesførsel for selve Landvæsencommissiønen, og der staaer længere nede i samme Paragraph, at Modparten kan intet særskilt Varsel forlange til Vidnesførsel for Landvæsencommissiønen. Deraf vil altsaa fremgaae, at, naar en Part er stævnet af sin Modpart til at møde for en Landvæsencommissiøn, saa veed han ikke, om der vil blive ført Vidner; han maa tvertimod være beredt paa, at der strax, naar han kommer tilstede, kan begyndes med Vidnesførsel, og hvad følger saa deraf? Deraf følger, at den Part, som indstævnes af Modparten til at møde for Landvæsencommissiønen,